

Consumentenprijsindex

In de [persmededeling van 5 augustus 2003](#) heeft het CBS gemeld dat de uitkomsten over de periode juni 2002 tot en met juni 2003 niet correct zijn. Dientengevolge zijn de CPI-cijfers in deze publicatie niet correct.

Het [persbericht van 9 september 2003](#) bevat de gecorrigeerde cijfers voor de reeks voor alle huishoudens en voor de geharmoniseerde consumentenprijsindex.

Persbericht

PB03-004
10 januari 2003
11.45 uur

Herziene versie (zie mededeling PB03-800 d.d. 10-01-2003)

Inflatie 2002: 3,5 procent

De inflatie in Nederland is in 2002 uitgekomen op gemiddeld 3,5 procent. Dit blijkt uit het consumentenprijsindexcijfer van het CBS. Sinds 1982 was de inflatie alleen in 2001 en 1991 hoger. In de loop van 2002 is de inflatie wel gezakt, vooral in de eerste vijf maanden. De prijsstijging in december 2002 is met 3,2 procent gelijk aan die in november.

De Nederlandse inflatie volgens de Europees geharmoniseerde index kwam in het jaar 2002 uit op gemiddeld 3,9 procent. De inflatie in december is volgens de Europese rekenregels 3,5 procent. Dat is 0,1 procentpunt hoger dan in november.

Inflatie in 2002 op hoog niveau

De prijzen zijn in 2002 gemiddeld 3,5 procent gestegen. Dat is een stuk minder dan in 2001, toen een prijsstijging van 4,5 procent werd gemeten. Toch is de inflatie in 2002 één van de hoogste van de afgelopen twintig jaar. Sinds 1982 was de inflatie alleen in 2001 en 1991 hoger. In de jaren 1983 tot en met 2000 bedroeg de inflatie gemiddeld 2,1 procent, met als uiterste waarden -0,2 procent in 1987 en 4,0 procent in 1991.

In de loop van 2002 daalde de inflatie eerst vrij snel, van 4,0 procent in januari naar 3,3 procent in mei. Daarna stabiliseerde de inflatie zich. In de periode van mei tot oktober fluctueerde de inflatie tussen 3,3 en 3,5 procent. Vervolgens daalde in november de inflatie weer licht, naar een niveau van 3,2 procent. Deze prijsstijging is ook in december 2002 gemeten.

Sterke prijsstijging voedingsmiddelen en alcoholvrije dranken

De ontwikkeling van de prijzen in 2002 vertoont niet bij alle artikelgroepen hetzelfde patroon. Voedingsmiddelen en alcoholvrije dranken zijn sneller in prijs gestegen dan gemiddeld, namelijk 3,8 procent. Dat is overigens een lagere prijsstijging dan in 2001, toen voedingsmiddelen en alcoholvrije dranken maar liefst 7 procent in prijs stegen. Tussen 1995 en 2000 waren deze artikelen juist veel minder in prijs gestegen dan de gemiddelde inflatie.

www.cbs.nl

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de persdienst van het CBS.
Tel. (070) 337 58 16 Fax (070) 337 59 71 E-mail: persdienst@cbs.nl

Prijsstijging kleding en schoeisel sterker dan in voorgaande jaren

Voor kleding en schoeisel zijn in 2002 gemiddeld 3,2 procent hogere prijzen gemeten dan in 2001. Deze stijging ligt iets beneden het gemiddelde inflatieniveau, maar is duidelijk hoger dan de prijsstijging van kleding en schoeisel in eerdere jaren. Tussen 1995 en 2001 werden kleding en schoeisel gemiddeld 1 procent per jaar duurder.

Recreatie, cultuur en horeca: bovengemiddelde prijsstijgingen

Goederen en diensten voor recreatie en cultuur werden in 2002 gemiddeld 4,0 procent duurder. Het gaat hierbij vooral om tuinartikelen, bloemen en planten, entreebewijzen voor bioscoop, stadion, museum en attractiepark, de centrale antenne, kranten, weekbladen en tijdschriften.

De prijzen in de horeca zijn in 2002 gemiddeld 6,1 procent hoger dan een jaar eerder. In 2001 was de prijsstijging met 5,4 procent iets kleiner.

Gematigde prijsontwikkeling energieproducten

Gas en elektriciteit zijn in 2002 bijna 6 procent duurder dan een jaar eerder. Dat is een gematigder prijsontwikkeling dan in de twee jaren ervoor. In 2001 en 2000 werden nog prijsstijgingen gemeten van rond 14 en 15 procent. Autobrandstoffen zijn in 2002 gemiddeld 1 procent in prijs gedaald.

Inflatie in december even hoog als in november

De inflatie is in december 2002 niet gewijzigd ten opzichte van de maand ervoor. In de laatste twee maanden van het jaar is de inflatie uitgekomen op 3,2 procent. Dit is het laagste niveau sinds december 2000.

De bijdrage aan de inflatie van kleding en schoeisel is in december iets teruggelopen. Dit komt doordat de uitverkoop eerder startte dan het jaar ervoor. Daarentegen liep de bijdrage aan de inflatie van autobrandstoffen op.

Prijzen in december licht gedaald

Van november op december 2002 zijn de prijzen gemiddeld 0,2 procent gedaald. Een lichte prijsdaling is normaal in december.

De belangrijkste oorzaak voor de daling is het begin van de uitverkoop van kleding en schoeisel. Door de kerstzegel zijn ook de posttarieven in december lager. Hier staan prijsstijgingen tegenover van aardappelen, groenten en fruit, en van autobrandstoffen.

Afgeleide consumentenprijsindex

De inflatie volgens de afgeleide consumentenprijsindex voor werknemersgezinnen met een laag inkomen komt in december 2002 uit op 3,2 procent. Dat is even hoog als in oktober en november. Deze index wordt vaak gebruikt voor het aanpassen van overheidstarieven, CAO's en andere contracten.

De inflatie volgens de afgeleide consumentenprijsindex voor werknemersgezinnen met een laag inkomen is in 2002 uitgekomen op gemiddeld 3,4 procent. Dat is iets lager dan in 2001, toen het gemiddelde 3,6

procent was. De daling van de inflatie in de afgeleide reeksen is veel geringer dan de daling van de inflatie volgens de gewone reeks.

Het verschil tussen de inflatie volgens de gewone CPI en de inflatie volgens deze afgeleide reeks bedraagt in 2002 gemiddeld 0,1 procentpunt. Dit verschil weerspiegelt de invloed van een aantal overheidstarieven op het prijsniveau, waarvan het effect in de afgeleide reeks is geëlimineerd. Dit verschil van 0,1 procentpunt is het kleinste verschil sinds 1989. In het jaar 2001 was het effect van de verandering van overheidstarieven juist het hoogst. Dat hing vooral samen met de verhoging van BTW en ecotaks in 2001.

Inflatie volgens Europese norm

Het CBS stelt niet alleen de nationale consumentenprijsindex samen, maar ook de Europees geharmoniseerde consumentenprijsindex voor Nederland (HICP). Deze index maakt deel uit van het inflatiecijfer van de Eurozone dat een officieel richtsnoer vormt voor het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank.

In december 2002 komt de inflatie in Nederland volgens de HICP uit op 3,5 procent. Dat is 0,1 procentpunt hoger dan in november. Gemiddeld bedraagt de inflatie in 2002 volgens de HICP in Nederland 3,9 procent. Het jaar daarvoor was de gemiddelde inflatie volgens Europese norm in Nederland nog 5,1 procent.

In november bedroeg de inflatie in de Eurozone gemiddeld 2,2 procent. Dat was 0,1 procentpunt lager dan in oktober. Eurostat, het Europese statistische bureau, verwacht dat de inflatie in de Eurozone als geheel in december eveneens 2,2 procent is. De uitkomsten over december, alsmede de jaargemiddelden voor de afzonderlijke landen van de Eurozone en van de Europese Unie, zullen op 22 januari worden gepubliceerd door Eurostat.

Dit zijn de laatste uitkomsten van de consumentenprijsindex, die op basis 1995 = 100 worden gepubliceerd. Het CBS gaat bij de berekening van de consumentenprijsindex over op basis 2000 = 100. De eerste publicatie van deze reeks zal plaatsvinden op 6 februari 2003 en zal dan betrekking hebben op de maand januari 2003. Meer informatie over deze basisverlegging is te vinden op de website van het CBS.

<http://www.cbs.nl/nl/publicaties/artikelen/macro-economie/prijzen/consumentenprijzen/Basisverlegging.pdf>

Bij de overgang op basis 2000 = 100 zal het tijdstip van publicatie bovendien één dag worden versneld. Vanaf 6 februari 2003 zullen de publicaties op donderdag plaatsvinden in plaats van op vrijdag, zoals tot nu toe gebruikelijk.

Bij de eerste publicatie na de basisverlegging zal op 6 februari 2003 om 09.30 uur een informatiebijeenkomst voor de pers plaatsvinden.

Technische toelichting

De inflatie in Nederland wordt gemeten als de stijging van de consumentenprijsindex ten opzichte van de overeenkomstige periode in het voorgaande jaar. De consumentenprijsindex (CPI) geeft het prijsverloop weer van een pakket goederen en diensten, zoals dit in 1995 gemiddeld werd aangeschaft door huishoudens in Nederland. De gemiddelde prijsverandering heeft betrekking op het consumptiepakket van alle huishoudens.

De gemiddelde inflatie in 2002 is berekend als de stijging van de gemiddelde consumentenprijsindex in het jaar 2002 ten opzichte van de gemiddelde consumentenprijsindex in het jaar 2001.

De geharmoniseerde indices dienen speciaal voor het vergelijken van de inflatie tussen de lidstaten van de Europese Unie. Zie hiervoor ook de persmededeling 'Geharmoniseerde Index van Consumentenprijzen' van 7 maart 1997.

De consumentenprijsindex voor de monetaire unie (EURO-12, CPIMU) geeft de gemiddelde prijsontwikkeling weer in de landen die deelnemen aan de Economische en Monetaire Unie, ofwel de Eurozone. Tot december 2000 waren dat 11 lidstaten. Vanaf januari 2001 heeft de CPIMU betrekking op de Eurozone inclusief het nieuw toetredende Griekenland. De EU-15 geeft de gemiddelde prijsontwikkeling weer in de 15 lidstaten van de Europese Unie.

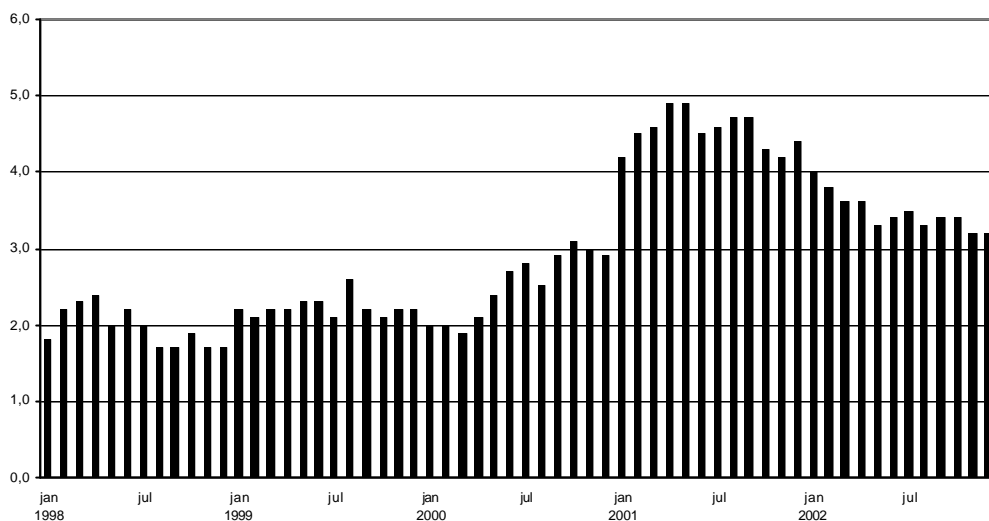
Het belangrijkste verschil tussen de geharmoniseerde index en de nationale consumentenprijsindex betreft de consumptiepakketten waarop zij betrekking hebben. Wonen in een eigen huis (huurwaarde), consumptiegebonden belastingen (onroerendezaakbelasting, motorrijtuigenbelasting e.d.) en contributies aan sportverenigingen, maatschappelijke organisaties e.d. worden bijvoorbeeld wel meegenomen in de nationale index, maar niet in de geharmoniseerde. Anderzijds is in de geharmoniseerde index een groter deel van de kosten van de gezondheidszorg inbegrepen dan in de nationale index.

Een ander verschil tussen beide indices is dat in de nationale index de prijsstijgingen van de particuliere consumptie van Nederlanders in het buitenland wordt meegenomen. Daarentegen weegt in de geharmoniseerde index de particuliere consumptie van buitenlanders in Nederland mee.

In de afgeleide consumentenprijsindices van het CBS is het effect van veranderingen in de tarieven van de productgebonden belastingen en subsidies en van de consumptiegebonden belastingen uit de prijsontwikkeling geëlimineerd.

De consumentenprijsindex voor werknemersgezinnen met een laag inkomen is gebaseerd op het pakket goederen en diensten dat in 1995 werd aangeschaft door werknemersgezinnen met een bruto gezinsinkomen beneden de mediaan van de inkomensverdeling van de werknemersgezinnen.

**Procentuele verandering CPI-ALLE HUISHOUDENS t.o.v. de overeenkomstige
maand een jaar eerder**

Bron: CBS

Prijsstijging en bijdrage aan inflatie van enkele artikelgroepen

	gewicht	2000			2001			2002				
		Jan.	April	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.			
Prijsstijging ten opzichte van een jaar eerder	%											
0 Totaal bestedingen	100000	2,6	4,5	3,5	4,0	3,6	3,5	3,3	3,4	3,4	3,2	3,2
1 Voedingsmiddelen en alcoholvrije dranken	13726	0,9	7,0	3,8	7,8	3,5	3,4	2,8	3,6	2,1	2,1	2,3
2 Alcoholhoudende dranken en tabak	3980	2,8	6,7	4,8	5,6	4,8	6,3	5,2	4,6	4,4	4,4	4,2
3 Kleding en schoeisel	6121	-1,0	1,8	3,2	7,1	4,3	2,8	3,9	2,6	1,9	1,2	-0,6
4 Huisvesting, water, elektriciteit, gas	26832	4,4	5,0	3,4	3,1	3,7	3,3	3,2	3,3	3,4	3,5	3,5
5 Stoffering, huishoudelijke apparaten	7959	1,8	5,3	4,0	4,3	4,4	4,1	3,9	3,8	3,8	3,7	3,5
6 Gezondheid	544	1,6	2,8	1,9	2,2	1,2	2,1	2,1	2,3	2,3	2,4	2,2
7 Vervoer	10707	7,2	2,4	1,2	-0,7	0,6	1,5	2,1	2,4	3,2	2,8	3,8
8 Communicatie	1862	-5,8	-2,3	0,0	-0,3	-1,8	-2,2	-1,0	-1,2	3,4	3,9	4,0
9 Recreatie en cultuur	11329	2,3	4,6	4,0	4,9	4,4	3,9	3,2	3,3	3,4	3,4	3,2
10 Onderwijs	376	3,5	4,5	7,5	7,2	7,3	6,9	6,9	8,4	8,0	8,0	8,0
11 Hotels, cafés en restaurants	5521	3,1	5,4	6,1	6,2	6,5	6,0	6,1	5,8	5,4	5,5	5,4
12 Diverse goederen en diensten	6293	2,0	4,3	4,3	4,9	4,5	4,4	4,3	4,3	3,8	3,4	3,5
13 Consumptiegebonden belastingen en overheidsdiensten	4750	-5,1	1,9	2,6	2,1	2,5	2,5	2,5	3,0	3,1	3,1	3,1
Bijdrage aan de inflatie	procentpunt											
0 Totaal bestedingen	100000	2,6	4,5	3,5	4,0	3,6	3,5	3,3	3,4	3,4	3,2	3,2
1 Voedingsmiddelen en alcoholvrije dranken	13726	0,1	0,9	0,5	1,0	0,5	0,5	0,4	0,5	0,3	0,3	0,3
2 Alcoholhoudende dranken en tabak	3980	0,1	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
3 Kleding en schoeisel	6121	-0,1	0,1	0,2	0,3	0,3	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0
4 Huisvesting, water, elektriciteit, gas	26832	1,3	1,4	1,0	0,9	1,1	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
5 Stoffering, huishoudelijke apparaten	7959	0,1	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
6 Gezondheid	544	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7 Vervoer	10707	0,8	0,3	0,1	-0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4
8 Communicatie	1862	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
9 Recreatie en cultuur	11329	0,3	0,5	0,4	0,5	0,5	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3
10 Onderwijs	376	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
11 Hotels, cafés en restaurants	5521	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
12 Diverse goederen en diensten	6293	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
13 Consumptiegebonden belastingen en overheidsdiensten	4750	-0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

*) Voorlopig cijfer

Bron: CBS

Procentuele wijzigingen t.o.v. de overeenkomstige periode uit het voorgaande jaar

		Nationale CPI	Nationale CPI	CPI	Geharmoniseerde index		
		Nederland	Nederland		Nederland	EURO-12	EU-15
	Alle	Alle	werknemers-				
		huishoudens	huishoudens	gezinnen met			
			afgeleid	laag inkomen			
				afgeleid			
jaargemiddelden							
1997		2,2	2,0	1,9	1,9	1,6	1,7
1998		2,0	1,7	1,7	1,8	1,1	1,3
1999		2,2	1,7	1,7	2,0	1,1	1,2
2000		2,6	2,2	2,1	2,3	2,3	2,1
2001		4,5	3,6	3,6	5,1	2,5	2,3
2002		3,5 ^{*)}	3,4 ^{*)}	3,4 ^{*)}	3,9 ^{*)}		
maanden							
januari	1999	2,2	1,7	1,6	2,1	0,8	0,9
februari	1999	2,1	1,6	1,5	2,0	0,8	1,0
maart	1999	2,2	1,6	1,6	2,0	1,0	1,2
april	1999	2,2	1,7	1,6	1,9	1,1	1,2
mei	1999	2,3	1,8	1,7	2,1	1,0	1,1
juni	1999	2,3	1,8	1,8	2,1	0,9	1,0
juli	1999	2,1	1,5	1,5	1,8	1,1	1,1
augustus	1999	2,6	2,1	2,1	2,5	1,2	1,2
september	1999	2,2	1,7	1,6	2,0	1,2	1,2
oktober	1999	2,1	1,5	1,4	1,8	1,4	1,3
november	1999	2,2	1,7	1,7	2,0	1,5	1,4
december	1999	2,2	1,7	1,6	1,9	1,7	1,7
januari	2000	2,0	1,5	1,5	1,6	1,9	1,8
februari	2000	2,0	1,6	1,5	1,5	2,0	1,9
maart	2000	1,9	1,7	1,6	1,6	2,1	1,9
april	2000	2,1	1,7	1,6	1,7	1,9	1,7
mei	2000	2,4	2,0	1,9	2,0	1,9	1,7
juni	2000	2,7	2,3	2,3	2,5	2,4	2,1
juli	2000	2,8	2,4	2,4	2,8	2,3	2,1
augustus	2000	2,5	2,1	2,1	2,5	2,3	2,0
september	2000	2,9	2,6	2,6	2,9	2,8	2,5
oktober	2000	3,1	2,9	2,9	3,2	2,7	2,4
november	2000	3,0	2,8	2,7	2,9	2,9	2,6
december	2000	2,9	2,5	2,6	2,9	2,6	2,3
januari	2001	4,2	3,3	3,2	4,6	2,3	2,1
februari	2001	4,5	3,3	3,5	5,0	2,2	2,0
maart	2001	4,6	3,5	3,6	5,0	2,4	2,1
april	2001	4,9	3,9	4,0	5,5	2,9	2,6
mei	2001	4,9	3,9	4,0	5,4	3,3	3,0
juni	2001	4,5	3,5	3,5	5,1	3,0	2,8
juli	2001	4,6	3,7	3,7	5,3	2,6	2,5
augustus	2001	4,7	3,7	3,8	5,2	2,4	2,4
september	2001	4,7	3,7	3,7	5,3	2,2	2,1
oktober	2001	4,3	3,3	3,3	5,0	2,3	2,2
november	2001	4,2	3,1	3,2	4,8	2,1	1,8
december	2001	4,4	3,4	3,5	5,1	2,0	1,9
januari	2002	4,0	4,1	4,0	4,9	2,7	2,5
februari	2002	3,8	3,9	3,7	4,5	2,5	2,3
maart	2002	3,6	3,7	3,6	4,3	2,5	2,3
april	2002	3,6	3,6	3,5	4,2	2,4	2,2
mei	2002	3,3	3,3	3,2	3,8	2,0	1,8
juni	2002	3,4	3,4	3,3	3,9	1,8	1,6
juli	2002	3,5	3,4	3,4	3,8	1,9	1,8
augustus	2002	3,3	3,4	3,2	3,8	2,1	1,9
september	2002	3,4	3,4	3,3	3,7	2,1	1,9
oktober	2002	3,4	3,3	3,2	3,6	2,3	2,1
november	2002	3,2	3,3	3,2	3,4	2,2	2,1
december	2002	3,2 ^{*)}	3,2 ^{*)}	3,2 ^{*)}	3,5 ^{*)}	2,2 ^{**)}	

*) Voorlopige cijfers.

**) Voorlopige raming door Eurostat (Flash)

Bron: CBS/Eurostat

Consumentenprijsindex alle huishoudens (1995=100) ¹⁾

Artikelgroep	Wegings- factoren	2002		% mutatie dec. '02 2) t.o.v.	
		nov.	dec. 2)	nov. '02	dec. '01
0 Totaal bestedingen	100000	121,4	121,2	-0,2	3,2
1 Voedingsmiddelen en alcoholvrije dranken	13726	116,7	117,6	0,8	2,3
Voedingsmiddelen	12414	117,9	118,9	0,8	2,5
Brood en granen	2324	114,9	115,1	0,2	3,4
Vlees	2911	117,5	117,8	0,3	1,3
Vis	313	140,9	141,2	0,2	5,7
Melk, kaas en eieren	2120	117,6	118,3	0,6	3,5
Oliën en vetten	361	121,1	120,6	-0,4	6,0
Fruit	986	126,5	129,8	2,6	6,0
Groenten, incl. aardappelen e.d.	1446	112,8	116,6	3,4	-4,2
Suiker en andere zoetwaren	881	111,8	112,3	0,4	4,3
Voedingsmiddelen n.e.g.	1072	122,3	122,4	0,1	4,5
Alcoholvrije dranken	1312	104,8	105,6	0,8	1,0
Koffie, thee en cacao	568	92,4	93,5	1,2	1,1
Mineraalwater, frisdranken e.d.	744	114,3	114,8	0,4	0,9
2 Alcoholhoudende dranken en tabak	3980	129,6	129,4	-0,2	4,2
Alcoholhoudende dranken	1923	118,0	117,6	-0,3	5,9
Tabak	2057	140,5	140,5	0,0	2,9
3 Kleding en schoeisel	6121	114,1	106,7	-6,5	-0,6
Kleding en kledingstoffen	4995	110,6	103,7	-6,2	-1,3
Schoeisel en schoenreparaties	1126	129,5	120,2	-7,2	2,3
4 Huisvesting, water, elektriciteit, gas	26832	133,3	133,3	0,0	3,5
Huisvesting	20422	127,4	127,4	0,0	2,9
Normaal onderhoud en reparatie woning	1623	123,9	124,2	0,2	3,8
Overige diensten i.v.m. woning, w.o. water	839	134,9	135,0	0,1	1,8
Elektriciteit, gas e.a. brandstoffen	3948	167,4	167,4	0,0	6,2
5 Stoffering, huishoudelijke apparaten	7959	116,7	116,9	0,2	3,5
Meubelen, stoffering en decoratie	3368	119,0	119,3	0,3	2,9
Huishoudtextiel	931	121,6	121,8	0,2	6,0
Verwarmingsapp., kookapp., koelkasten	904	91,3	91,1	-0,2	-2,6
Vaat- en glaswerk en huishoudelijke artikelen	470	114,0	114,0	0,0	2,1
Gereedschappen en werktuigen voor huis en tuin	430	112,2	112,0	-0,2	3,0
Dagelijks woningonderhoud	1856	124,3	124,5	0,2	5,9
6 Gezondheid	544	113,1	113,3	0,2	2,2
7 Vervoer	10707	117,6	118,4	0,7	3,8
Aankoop voertuigen	4211	104,7	104,7	0,0	0,3
Gebruik van privé-voertuigen, w.o. autobrandstoffen	4784	128,1	129,4	1,0	6,2
Vervoersdiensten	1712	120,1	121,2	0,9	4,0
8 Communicatie	1862	98,6	97,0	-1,6	4,0
9 Recreatie en cultuur	11329	115,8	115,9	0,1	3,2
Apparaten, toebehoren incl. reparatie	4744	97,4	97,4	0,0	0,2
Recreatie en cultuur	3092	132,9	133,1	0,2	6,0
Kranten, boeken en schrijfwaren	2150	128,2	128,2	0,0	4,1
Pakketreizen	1343	121,1	121,6	0,4	3,1
10 Onderwijs	376	132,0	132,0	0,0	8,0
11 Hotels, cafés en restaurants	5521	126,7	127,0	0,2	5,4
Restaurants, cafés en kantines	4387	128,1	128,2	0,1	5,6
Accommodatie	1134	121,2	122,3	0,9	4,9
12 Diverse goederen en diensten	6293	116,3	116,4	0,1	3,5
Lichaamsverzorging	1980	121,9	122,2	0,2	4,6
Artikelen voor persoonlijk gebruik n.e.g.	891	107,1	106,9	-0,2	1,7
Verzekering	2486	112,3	112,3	0,0	1,8
Bankdiensten n.e.g.	31	149,5	149,5	0,0	28,4
Andere diensten n.e.g.	905	123,4	123,4	0,0	6,1
13 Consumptiegebonden belastingen en overheidsd.	4750	110,6	110,6	0,0	3,1
Consumptiegebonden belastingen (incl. omroepbijdrage)	3785	104,8	104,8	0,0	2,6
Overheidsdiensten, w.o. collegegelden en lesgelden VO	965	133,1	133,1	0,0	4,4

1) De prijsindexcijfers geven het prijsverloop weer van een pakket goederen en diensten, zoals dit in 1995 gemiddeld werd aangeschaft door huishoudens in Nederland.

2) Voorlopige cijfers.

Bron: CBS

Consumentenprijsindex alle huishoudens (1995=100) ¹⁾, jaarcijfers

Artikelgroep	Wegings- factoren	Jaargemiddelde		% mutatie		
		2000	2001	2002 ²⁾	2001/00	2002/01
0 Totaal bestedingen	100000	111,4	116,4	120,5	4,5	3,5
1 Voedingsmiddelen en alcoholvrije dranken	13726	105,9	113,3	117,6	7,0	3,8
Voedingsmiddelen	12414	106,3	114,3	119,0	7,5	4,1
Brood en granen	2324	105,5	110,0	113,7	4,3	3,4
Vlees	2911	105,2	115,4	117,2	9,7	1,6
Vis	313	118,4	131,0	139,3	10,6	6,3
Melk, kaas en eieren	2120	102,2	110,0	116,1	7,6	5,5
Oliën en vetten	361	106,6	113,3	119,6	6,3	5,6
Fruit	986	115,2	126,7	136,1	10,0	7,4
Groenten, incl. aardappelen e.d.	1446	106,5	116,9	123,1	9,8	5,3
Suiker en andere zoetwaren	881	101,9	106,3	110,1	4,3	3,6
Voedingsmiddelen n.e.g.	1072	110,5	116,3	121,1	5,2	4,1
Alcoholvrije dranken	1312	102,1	104,3	104,8	2,2	0,5
Koffie, thee en cacao	568	95,8	94,5	92,9	-1,4	-1,7
Mineraalwater, frisdranken e.d.	744	107,0	111,8	113,9	4,5	1,9
2 Alcoholhoudende dranken en tabak	3980	114,4	122,1	127,9	6,7	4,8
Alcoholhoudende dranken	1923	104,3	110,3	115,9	5,8	5,1
Tabak	2057	123,9	133,1	139,0	7,4	4,4
3 Kleding en schoeisel	6121	104,2	106,1	109,5	1,8	3,2
Kleding en kledingstoffen	4995	103,3	103,9	106,6	0,6	2,6
Schoeisel en schoenreparaties	1126	108,3	115,6	122,2	6,7	5,7
4 Huisvesting, water, elektriciteit, gas	26832	121,2	127,2	131,5	5,0	3,4
Huisvesting	20422	119,0	122,1	125,6	2,6	2,9
Normaal onderhoud en reparatie woning	1623	111,1	117,8	122,5	6,0	4,0
Overige diensten i.v.m. woning, w.o. water	839	127,0	132,3	134,4	4,2	1,6
Elektriciteit, gas e.a. brandstoffen	3948	135,5	156,0	165,0	15,1	5,8
5 Stoffering, huishoudelijke apparaten	7959	105,8	111,4	115,9	5,3	4,0
Meubelen, stoffering en decoratie	3368	107,7	114,0	118,2	5,8	3,7
Huishoudtextiel	931	105,3	112,6	119,9	6,9	6,5
Verwarmingsapp., kookapp., koelkasten	904	92,9	93,8	92,4	1,0	-1,5
Vaat- en glaswerk en huishoudelijke artikelen	470	105,9	109,9	113,6	3,8	3,4
Gereedschappen en werktuigen voor huis en tuin	430	103,4	107,1	111,4	3,6	4,0
Dagelijks woningonderhoud	1856	109,3	116,1	122,7	6,2	5,7
6 Gezondheid	544	107,2	110,2	112,3	2,8	1,9
7 Vervoer	10707	113,8	116,5	117,9	2,4	1,2
Aankoop voertuigen	4211	101,3	103,9	104,6	2,6	0,7
Gebruik van privé-voertuigen, w.o. autobrandstoffen	4784	125,7	127,7	128,9	1,6	0,9
Vervoersdiensten	1712	111,4	115,8	119,7	3,9	3,4
8 Communicatie	1862	98,5	96,2	96,2	-2,3	0,0
9 Recreatie en cultuur	11329	105,9	110,8	115,2	4,6	4,0
Apparaten, toebehoren incl. reparatie	4744	93,1	96,2	98,3	3,3	2,2
Recreatie en cultuur	3092	117,8	123,8	130,7	5,1	5,6
Kranten, boeken en schrijfwaren	2150	115,4	121,4	126,8	5,2	4,4
Pakketreizen	1343	108,3	115,5	120,3	6,6	4,2
10 Onderwijs	376	114,6	119,7	128,7	4,5	7,5
11 Hotels, cafés en restaurants	5521	113,5	119,6	126,9	5,4	6,1
Restaurants, cafés en kantines	4387	113,3	119,6	127,2	5,6	6,4
Accommodatie	1134	113,9	119,4	125,7	4,8	5,3
12 Diverse goederen en diensten	6293	106,4	111,0	115,8	4,3	4,3
Lichaamsverzorging	1980	110,6	115,9	120,5	4,8	4,0
Artikelen voor persoonlijk gebruik n.e.g.	891	98,3	103,2	106,7	5,0	3,4
Verzekering	2486	104,3	108,4	112,1	3,9	3,4
Bankdiensten n.e.g.	31	104,5	111,0	157,1	6,2	41,5
Andere diensten n.e.g.	905	111,0	115,2	122,9	3,8	6,7
13 Consumptiegebonden belastingen en overheidsd.	4750	105,0	107,0	109,8	1,9	2,6
Consumptiegebonden belastingen (incl. omroepbijdrage)	3785	100,0	102,1	104,8	2,1	2,6
Overheidsdiensten, w.o. collegegelden en les gelden VO	965	124,6	126,4	129,5	1,4	2,5

1) De prijsindexcijfers geven het prijsverloop weer van een pakket goederen en diensten, zoals dit in 1995 gemiddeld werd aangeschaft door huishoudens in Nederland.

2) Voorlopige cijfers.

Bron: CBS

Consumentenprijsindex, alle huishoudens (1995=100)

	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jaar
1996	100,6	101,0	102,0	102,3	102,0	101,6	101,9	101,7	102,7	102,9	102,8	102,7	102,0
1997	102,8	103,0	103,8	103,9	104,2	103,6	104,0	104,3	105,2	105,3	105,4	105,1	104,2
1998	104,7	105,3	106,2	106,4	106,3	105,9	106,1	106,1	107,0	107,3	107,2	106,9	106,3
1999	107,0	107,5	108,5	108,7	108,7	108,3	108,3	108,9	109,4	109,5	109,6	109,2	108,6
2000	109,1	109,6	110,6	111,0	111,3	111,2	111,3	111,6	112,6	112,9	112,9	112,4	111,4
2001	113,7	114,5	115,7	116,4	116,7	116,2	116,4	116,8	117,9	117,8	117,6	117,4	116,4
2002	118,3	118,8	119,9	120,6	120,6	120,2	120,5	120,7	121,9	121,8	121,4	121,2 *)	120,5 *)

Consumentenprijsindex alle huishoudens, afgeleid ¹⁾ (1995=100)

	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jaar
1996	99,9	100,3	101,2	101,5	101,3	100,9	101,2	101,0	102,0	102,2	102,1	102,0	101,3
1997	101,9	102,1	102,8	102,9	103,1	102,6	103,0	103,3	104,3	104,4	104,4	104,1	103,3
1998	103,5	104,1	105,0	105,2	105,1	104,7	104,9	104,9	105,8	106,1	106,0	105,7	105,1
1999	105,3	105,8	106,7	107,0	107,0	106,6	106,5	107,1	107,6	107,7	107,8	107,5	106,9
2000	106,9	107,5	108,5	108,8	109,1	109,1	109,1	109,4	110,4	110,8	110,8	110,2	109,2
2001	110,4	111,1	112,3	113,0	113,4	112,9	113,1	113,4	114,5	114,5	114,2	114,0	113,1
2002	114,9	115,4	116,5	117,1	117,1	116,7	116,9	117,2	118,4	118,3	118,0	117,7 *)	117,0 *)

Consumentenprijsindex, werknemersgezinnen (1995=100)

Laag inkomen

	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jaar
1996	100,6	100,9	101,9	102,2	101,9	101,5	101,8	101,6	102,5	102,8	102,6	102,5	101,9
1997	102,7	102,9	103,7	103,8	104,0	103,5	103,9	104,1	105,0	105,1	105,2	104,9	104,1
1998	104,6	105,2	106,0	106,3	106,2	105,7	105,9	105,9	106,8	107,0	107,0	106,7	106,1
1999	106,8	107,4	108,3	108,5	108,5	108,1	108,0	108,6	109,1	109,2	109,4	109,0	108,4
2000	108,8	109,4	110,4	110,6	111,0	110,9	110,9	111,3	112,3	112,6	112,7	112,1	111,1
2001	113,4	114,3	115,4	116,1	116,5	116,0	116,2	116,5	117,6	117,6	117,4	117,1	116,2
2002	118,0	118,5	119,6	120,2	120,2	119,9	120,1	120,3	121,6	121,4	121,1	120,8 *)	120,2 *)

Laag inkomen, afgeleid ¹⁾

	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jaar
1996	99,9	100,2	101,2	101,5	101,2	100,8	101,1	100,9	101,8	102,1	101,9	101,9	101,2
1997	101,8	102,0	102,7	102,8	103,0	102,5	102,9	103,2	104,1	104,2	104,3	104,0	103,1
1998	103,4	104,0	104,8	105,1	105,0	104,5	104,7	104,7	105,6	105,9	105,8	105,5	104,9
1999	105,1	105,6	106,5	106,8	106,8	106,4	106,3	106,9	107,3	107,4	107,6	107,2	106,7
2000	106,7	107,2	108,2	108,5	108,8	108,8	108,8	109,1	110,1	110,5	110,5	110,0	108,9
2001	110,1	110,9	112,1	112,8	113,1	112,6	112,8	113,2	114,2	114,2	114,0	113,8	112,8
2002	114,5	115,0	116,1	116,7	116,7	116,3	116,6	116,8	118,0	117,9	117,6	117,4 *)	116,6 *)

1) De afgeleide CPI is berekend als de gewone prijsindex exclusief het effect van veranderingen in de tarieven van de kostprijsverhogende (zgn. indirecte) belastingen en de consumptiegebonden belastingen.

*) Voorlopige cijfers.

Bron: CBS

Geharmoniseerde index van consumentenprijzen (1996=100)

Nederland

	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jaar
1996	98,7	99,2	100,4	100,7	100,3	99,8	99,5	99,3	100,4	100,7	100,5	100,4	100,0
1997	100,4	100,6	101,6	101,7	101,9	101,3	101,4	101,8	102,9	103,0	103,0	102,6	101,9
1998	102,0	102,7	103,8	104,2	104,0	103,5	103,2	103,2	104,2	104,5	104,5	104,1	103,7
1999	104,1	104,8	105,9	106,2	106,2	105,7	105,1	105,8	106,3	106,4	106,6	106,1	105,8
2000	105,8	106,4	107,6	108,0	108,3	108,3	108,0	108,4	109,4	109,8	109,7	109,2	108,2
2001	110,7	111,7	113,0	113,9	114,2	113,8	113,7	114,0	115,2	115,3	115,0	114,8	113,8
2002	116,1	116,7	117,9	118,7	118,5	118,2	118,0	118,3	119,5	119,4	118,9	118,8 *)	118,3 *)

EU-15

	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jaar
1996	98,8	99,2	99,6	99,9	100,1	100,2	100,0	100,1	100,4	100,5	100,5	100,8	100,0
1997	100,9	101,1	101,3	101,4	101,6	101,7	101,7	101,9	102,1	102,2	102,3	102,1	101,7
1998	102,2	102,5	102,7	103,0	103,2	103,3	103,2	103,2	103,3	103,3	103,3	103,4	103,0
1999	103,2	103,4	103,8	104,2	104,3	104,3	104,3	104,4	104,6	104,6	104,8	105,1	104,3
2000	105,0	105,4	105,8	106,0	106,1	106,5	106,5	106,5	107,1	107,2	107,5	107,5	106,4
2001	107,2	107,5	108,1	108,8	109,3	109,5	109,1	109,1	109,4	109,5	109,4	109,6	108,9
2002	109,9	110,0	110,6	111,2	111,3	111,3	111,1	111,2	111,5	111,8	111,7 *)		

EURO-12, CPIMU ¹⁾

	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jaar
1996	98,9	99,4	99,7	99,9	100,1	100,1	100,1	100,1	100,3	100,4	100,4	100,6	100,0
1997	100,9	101,2	101,3	101,2	101,5	101,5	101,6	101,8	101,9	101,9	102,0	102,1	101,6
1998	102,0	102,3	102,4	102,6	102,8	102,9	102,9	102,9	102,9	102,8	102,8	102,9	102,7
1999	102,8	103,1	103,4	103,7	103,8	103,8	104,0	104,1	104,1	104,2	104,3	104,7	103,8
2000	104,8	105,2	105,6	105,7	105,8	106,3	106,4	106,5	107,0	107,0	107,3	107,4	106,3
2001	107,2	107,5	108,1	108,8	109,3	109,5	109,2	109,1	109,4	109,5	109,5	109,6	108,9
2002	110,1	110,2	110,8	111,4	111,5	111,5	111,3	111,4	111,7	112,0	111,9 *)		

1) Consumentenprijsindex voor de monetaire unie.

Bron: CBS/Eurostat

Geharmoniseerde consumentenprijsindices van de 15 landen in de Europese Unie ^{*)}

	Totaal index 1996=100 nov-02	nov-02 t.o.v. nov-01
Duitsland	108,4	1,0
België	111,0	1,1
Finland	112,3	1,7
Oostenrijk	109,2	1,7
Frankrijk	108,8	2,1
Luxemburg	113,7	2,7
Italië	115,2	2,9
Nederland	118,9	3,4
Griekenland	126,5	3,9
Spanje	118,6	3,9
Portugal	120,5	4,1
Ierland	123,0	4,7
CPIMU	111,9	2,2
Zweden	110,3	1,4
Verenigd Koninkrijk	108,9	1,6
Denemarken	114,3	2,8
EURO-15	111,7	2,1

*) Voorlopige cijfers.

Bron: CBS/Eurostat